Transierant bis sex rapida vertigine menses,
Et celer actus erat variis sudoribus annus;
Tempus erat, quo ferre soles Auguste racemos,
Cùm citiùs solito portarunt agmina mustum,
Declarantque patres cœptas cum litibus iras,
Quas prædatorum tumidi movere furores.
Vulgus ab introitu captæ regionis, & ante
Quàm populus quicquā superaret bellicus urbis,
Collectam passim prædam de rure trahebat,
Dumque viri fortes muris tormenta pararent,
Ignarum vulgus studium fornacis agebat.
O quantis studiis panes venduntur, & illud,
Unde monetati replent marsupia nummi!
Post hæc ex spoliis, quæ comportarat in unum
Alphæus populus, movet anxia turba susurros,
Et repetit partes, partiri capta recusat;
*Hii quibus interiùs lacerat Majorica mentes,
Neve moram facerent spoliis retinentibus illis,
Partibus, in tutis prædam posuere carinis.
Solvuntur classes, freta remis eruta spumant,
Vela tument; Zephyris, liquidas rapit aura procellas;
Adveniunt Baleam Latii comitatus, & illi,
Qui propter Baleam cœlestia signa tulerunt.
Est sinus haud modicus Baleæ de partibus Austri,
Portus instar habens, ubi cornua bina videntur,
Per bis mille decem quæ sunt distantia passus.
Replet utrumque latus Libyco de litore raptus
Pontus, & Arctoas finem distendit in horas.
Quōque ponit finem sinus, hîc de parte sinistra
Urbs antiqua fuit raris habitata colonis,
Unde feræ gentes ab Iberis finibus actæ,
Navigio celeri duce præcedente Moalfac
Christicolis pulsis plures posuere penates.
Hîc ubi lata stetit celsis Majorica muris,
Insula distat ab hac brevis, & per millia quinque,
Quæ complexa sinu lævæ stat proxima terræ.
Portus ad hanc latus, Rhodum vicinia dicit,
Urbis ab hoc possunt sublimia mœnia cerni,
Ob quam Pisani tantos habuere labores.
Illa dies lætis populis octava refulsit,
In qua felicem Matrem super astra recepit
Virgineus partus, de qua Deus est homo factus,
Parva venientes quà congregat insula puppes,
Luxque sequens fuit hæc, qua Christus morte resurgens
In mundo genitis vitam dedit, atque salutem.
Hac de plebe viri latices haurire volendo,
Navibus egressi per rus gradiuntur inermes;
Ast equites regionis erant in valle latentes,
Qui peditum plures incautos aggredientes
Truncarunt gladio, quosdam cepere, suisque
Duriter astrictos secum duxere capistris.
Hinc cum Consulibus proceres tristantur, & omnes.
Tum Petrus Antistes populos hortatur: Ad ista;
Tartareos aditus properavit vestra voluntas,
Dixit, & ostendit Balearica mœnia dextra.
Captus ibi fateor vester pius atque Creator,
*Dicitur in membris; quis non pugnabit, ut ipsum
Eruat, ipsa licēt mortem sibi bella minentur?
Vos tamen in bello lethum nolite timere,
Nonnisi pro bello vitæ quia poscitur auctor,
Atque dator vitæ, cunctis qui præparat usum,
Et qui pro nobis Crucis est in stipite fixus,
Cum captis captus nunc permanet, atq; ligatus,
Ut det opem vinctis, trahat & de nexibus ipsos.
Qui captum Dominum pugnamve relinquit agentem
Justè damnatur, dignè privatur honore,
Et manet infamis semotus ab urbe, foroque.
Hoc & Boso pater, præsul quoque Caralitanus,
Comparibus verbis, lachrymisque fluentibus addunt.

A His dictis, sedet in transtris festina juventus,
Et placidas molitur aquas, in carbasa ventus
Perflat, & amotis sulcatur navibus æquor.
Non volucres tanta pennæ levitate feruntur,
Quanta rates levitas pacata per æquora vectat.
Miratur Baleæ Populus candentia vela,
Et defixa tenens in classem torva tyrannus
Lumina, dat lachrymas magno cogente dolore.
Inde metum reprimens quotquot rexisse putatur
Permixti sexus educit ab urbe catervas,
Ut latè visus venientes terreat hostes.
Totque licèt turmas sparsas per rura viderent
Audaces quorum commoverat insula mentes,
Haud trepidare valent, quos spes præclara fovebat.
B Pinea sylva fuit quā lata patebat arena,
A muris Baleæ seu per sex millia distans,
Ex qua parte suo Titan petit æthera curru,
Cui palus & Pontus geminum arguit unda ~~recessum~~
Ortus, & Occasus; nemoralia rura petenti
Tutum dant aditum, loca Ramora commemorantur,
Sive Forenna quidem, plures dixere Catinos.
Hîc ubi plana citæ tenuerunt æquora proræ,
Educunt properanter equos, properantiùs arma
Sumit, & ignotæ lustrat loca cernua terræ
Bellator Populus, quem justior ira movebat.
Qui sibi commissas aliquas habuere cohortes,
Dispositas ipsas sectari signa jubebant.
C *Post hæc Regis eques rarus progressus ab urbe,
Jam castris positum vidit de collibus agmen,
Quem Pisanorum rapidus comitatus equestris
Ipsum dulcis aquæ fugat usque secutus arenas,
Qui torrens Luidis solet in regione vocari.
Nox redit: excubias faciunt vigilantia castra,
Eximiamque satis fulgentia sydera noctem,
Reddunt, signa Polus demonstrat nocte sub illa:
Stella cadens divisa comas per mille videtur,
Dispersum Baleæ signat divisio Regnum.
Ad Baleam, clamat Populus, nos sidus ad illam
Crinitum properare monet, properare, potenter
Est superare datum nobis Balearica Regna;
Syderis in Baleam radios cecidisse videtis.
D Lux rediens fuerat, qua Sancti Bartholomæi
Festa celebrabat lati devotio Mundi,
Purpureis Titan radiis fulgebat, & aura
Nulla fuit, quasi lac placidi maris unda jacebat,
Admonet Alphæus ductor, rectorque Pyrenes
Ordinibus factis aliquantùm castra movere:
Quemque sequi sua signa monet, sit promptus in armis
Qui cupit alterius, dixit, conquirere fines.
Paruit haud monitis istis avidissima belli
Gens, & torrentis modò dicti transiit ora;
Classis, & ad campos vicinos mœnibus urbis
Pleniùs egressæ fixerunt castra cohortes.

Explicit Liber Quartus.

E

INCIPIT LIBER QUINTUS.

Spectabant acies avidæ certamina Martis,
Unde suum quisquis pugnans concurrat in hostem.
Barbaricus campus Mauris, dirisque Nigellis
Densus erat, clypeos alii tenuere rotundos,
Pars adoperta fuit captis Latialibus armis,
Tunc cùm Pisanas quondam piratica cepit
Turba rates, monstratq; suos gens torva vigores.
Hinc tunc procedens natus Bello ~~nius~~ minus Ugo
Mauretusque simul, gyro rapiuntur equestri,
Pri-

Inmote ventis frondes, volucresque quieti
Cantus voce dabant, resonabant intima silve.